

ALEXANDRE DUMAS

TŘI
MUŠKETÝŘI

PŘEVYPRÁVEL VÁCLAV DUŠEK

FRAGMENT

TŘI MUŠKETÝŘI

také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.fragment.cz

Doporučujeme další e-knihy:

Alexandre Dumas – Hrabě Monte Christo

Karel Čapek – Krakatit

Jan Neruda – Fejetony

Karel Jaromír Erben – Kytice

Karel Hynek Mácha – Máj

Alexandre Dumas

Převyprávěl Václav Dušek

Tři mušketýři – e-kniha

Copyright © Fragment, 2012

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

TŘI
MUŠKETÝŘI

ALEXANDRE DUMAS

TŘI
MUŠKETÝŘI

PŘEVYPRÁVĚL VÁCLAV DUŠEK

Než začnete číst, pár slov autora:

Asi před rokem jsem hledal v královské bibliotéce prameny pro své dějiny Ludvíka XIV., a tu jsem náhodou padl na paměti pana d'Artagnana vytištěné v Amsterdamu u Petra Rouge. Název knihy mě zlákal a s dovolením knihovníka jsem si ji odnesl domů a dychtivě jsem se do ní pustil.

Není mým úmyslem rozebírat toto zajímavé dílo a spokojím se s tím, že na ně upozorním čtenáře zajímaví se o tuto mušketýrskou dobu. Laskavý čtenář zde nalezne podobizny popsané co nejpodrobněji – Ludvík XIII., Anna Rakouská, Richelieu, Mazarin – postavy jsou výstižné jako v dějinách pana Anquetila.

Na ducha básníka a spisovatele nepůsobí, jak známo, stejné podrobnosti jako na běžného člověka. Na mě zapůsobila silně jedna věc, které si přede mnou nikdo nevěšiml.

D'Artagnan vypravuje, že se při první návštěvě u pana de Tréville, kapitána královských mušketýrů, setkal v předsíni s třemi mladými muži, kteří sloužili v téměř slavném sboru, kam se chtěl dostat i on. Jmenovali se Athos, Porthos a Aramis.

Tři podivná jména mě zarazila. A hned mě napadlo, nejsou-li to pouze pseudonymy, kterými d'Artagnan zakrývá slavná jména nebo která si jejich nositelé vypůjčili sami v den, kdy snad z rozmaru, snad z nespokojenosti nebo nedostatku peněz oblékli prostý mušketýrský kabátec.

Od té doby jsem v literatuře nenašel ani jedinou stopu oněch tří jmen, která tolik rozjitřila mou nezkrotnou zvědavost. Marné hledání mě vyčerpalo, a když jsem se chtěl už všeho vzdát, našel jsem, veden radami slavného učeného přítele Paulina Pàrise, foliový rukopis. Jeho nadpis zněl: „Paměti pana hraběte de La Fère, týkající se některých událostí, jež se zběhly ve Francii koncem vlády krále Ludvíka XIII. a počátkem panování Ludvíka XIV.“

Představte si, jakou jsem měl radost, když jsem v tomto rukopisu, poslední své naději, našel už na dvacáté straně jméno Athos, na dvacáté sedmé Porthos a na třicáté prvé jméno Aramis.

Objev naprosto neznámého rukopisu v době rozkvětu historické vědy mi připadal skoro zázračný. Pospíšil jsem si proto a vyžádal jsem si dovolení vydat jej tiskem. Doufal jsem, že se jednoho dne přihlásím do Akademie aspoň s cizím perím, jestliže se mi nepodaří, což je velmi pravděpodobné, dostat se do Francouzské akademie se svou vlastní troškou do mlýna. Musím uznat, že mi bylo povoleno k tisku uděleno velmi ochotně. Uvádím to zde, abych vyvrátil lživá tvrzení zlomyslníků, že prý žijeme pod vládou, která je skutečným spisovatelům nakloněna jen vlašně.

Dnes tedy čtenářům předkládám pod vhodným názvem první část tohoto cenného rukopisu a zavazují se, že bude-li mít tato první část, jak o tom nepochybuji, zasloužený úspěch, uveřejním část druhou. Kmotr je vlastně druhým otcem, a tak v očekávání věcí příštích vyzývám čtenáře, aby, ať už se mu bude kniha líbit, nebo ho bude nudit, připisoval vše na můj účet, a nikoliv na vrub hraběte de La Fère.

Pověděl jsem, co jsem měl na srdci, a nyní přistupme k vyprávění.

Ono dubnové pondělí roku 1625 připomínalo městečko Meung posádkové město při poplachu. Děcka povykovala v uličkách a občané narychlo oblékali kyrusy a s mušketami a halapartnami spěchali k hospodě U Svobodného mlynáře.

Plané poplachy Meung zažíval často. Když proti sobě neválčili páni, válčil král s kardinálem nebo povstali Španělé. Na denním pořádku bývaly tahanice mezi zloději, žebráky a bitky s hugenoty. Lidé tedy spěchali uličkami k hospodě, ačkoliv nezahledli žluté ani červené prapory, a už vůbec ne livreje lidí kardinála Richelieua.

Příčinou poplachu a rámusu byl mladík připomínající Dona Quijota bez ochranného krunýře. Svým poněkud ošuntělým oblečením připomínal statkářského synka, mohutné čelisti poukazovaly na možnost, že může být Gaskoněc. Chytré oči pozorovaly svět a zahnutý nos podobný zobanu nasával vůni a atmosféru městečka. Kůň, na kterém mladík seděl, vzbuzoval posměch a údiv svou podivnou oranžovou srstí a nepravidelným krokem herky nehodící se ani řezníkovi. Něco podobného Beaugencyskou branou dosud neprojelo.

Rozruch mladého muže nepřekvapil. Ten muž se jmenoval d'Artagnan. Kůň sice působil směšně, jenže mu ho daroval otec se slovy: „Tento kůň se narodil v domě tvého otce před třinácti lety, což mu dává právo, abys ho měl rád. Za žádnou cenu ho neprodávaj a nech ho čestně umřít stářím.“ A d'Artagnan vyslechl další rady: „Zachovej důstojnost starého šlechtického jména, nestrp nic od nikoho kromě pana kardinála a krále. Neboj se příležitostí a neuhýbej před nebezpečným dobrodružstvím. Dal jsem ti lekce z bojového umění, vládneš mečem, kolena máš ze železa a pěsti z ocele. Bij se, i když jsou souboje zakázány, tím více získáš odvahy. Dávám ti patnáct tolarů, koně a rady. Matka ti přidá recept na balzám od jedné cikánky. Zhojí každou ránu. Já nikdy nebyl ve službách u dvora, účastnil jsem se ale dobrovolnických náboženských válek, tam jsem potkal pana de Trévillu, který býval kdysi mým sousedem. Hrával si jako dítě s budoucím králem a ty dětské hry de Trévillu vyhrával. Později králi několikrát zachránil život. Začínal v nuzných poměrech a vyšvihl se na kapitána mušketýrů. Král na ně nedá dopustit a obává se jich i sám kardinál. Kapitán vydělává deset tisíc tolarů ročně! Napsal jsem ti pro něho dopis.“

Vyprovodil syna za hradby města, matka plakala a d'Artagnan se držel, aby neplakal společně s milovanou matinkou. Jen se ztratil otcí z očí, slzy jako hrachy se mu koulely po tvrdých lícních kostech.

Před vraty hospody U Svobodného mlynáře sestupoval z koně. Nikdo mu nepřidržel třmen, i když na něho zíral hostinský, sklepník i podomci. Už cestou od brány se musel přemáhat, aby nesekočil z koně a neztrestal posměváčky ranou pěstí nebo mečem!

U pootevřeného okna spatřil šlechtice vznešeného vzezření. Hovořil s dvěma osobami a d'Artagnan špicoval uši. Hovoří snad o něm? Mluvili o jeho koni. Prý je nepěkný, má krátké nohy, velký zadek a břicho vypouklé jako zelnou bečku a nakonec drzoun přidal, že připomíná pomeranč valící se ulicemi.

„Hej, pane!“ vykřikl d'Artagnan. „Neschovávejte se za okenicí. Řekněte, čemu se smějete, a můžeme se smát spolu, směji se rád.“

Nejdříve si šlechtic myslel, že majitel pomerančového koně hovoří s kýmsi jiným, ale hovořil s ním. Prohlédl si vesnického dacana pohrdlivě a cedil odpověď mezi zuby: „Nemluvím s vámi, pane, kdybyste si ráčil všimnout!“

„Zato já s vámi ano!“ zazněla rozhořčená odpověď.

Neznámý popošel ke koni a stačil si všimnout mladíkovy ruky hrozivě svírající rukojeť meče. Měl však pro strach uděláno.

„Vida, koník býval v mladých letech pryskyřníkem. Tato barva je známá v botanice, u koní byla objevena až dnes.“

„Smějete se koni a myslíte na mne, že?“

„Vyhrazuji si právo smát se, kdy a komu chci!“

„A já nestrpím, aby se kdokoliv smál, když se to nelíbí mně!“

„To vám chválím,“ obrátil se neznámý k mladíkovi zády a chystal se vejít do hostince, jenže d'Artagnanova prudká povaha nedovolila drzounovi odejít bez trestu.

„Otočte se, pane posměváčku, abych vás nenapadl zezadu.“

„Vy mne chcete napadnout? Musel jste se zbláznit, chlapečku!“ A pro sebe polohlasem dodal: „To by byl úlovek pro Jeho Veličenstvo, které hledá statečné muže mezi mušketýry.“

Nezbývalo než tasit, protože mladík po něm sekl mečem. V tu chvíli se však na cizince vrhla chasa s lopatami a hráběmi, přidal se hostinský a mlátili d'Artagnana klacky a pruty, dokud nepadl k zemi.

„Hodte ho na jeho herku, ať táhne po svých!“

Ta slova přivedla mladého šlechtice do varu. „Neodejdu, dokud tě nezabiju, zbabělče!“

„Zase jeden gaskoňský vejtaha... Naložte mu, dokud sám neřekne dost, už stačí.“

Neznámý nechal mladíka jeho osudu a zmizel v hostinci. Měl jiné starosti než se bit s rozkohoutěným gaskoňským hrdopýškem. Tihle horkokrevní hřebečci měli hroby rozetě po celém světě. Nelíbilo se mu, že šlechtic dostává výprask od sprosté chasy, na druhou stranu potřeboval dostat poučení, že okolí nebude dodržovat vždy šlechtné zvyky.

Do pokoje vklouzl slizký hostinský. Mladík si prý poklepával na kapsu a mumlal, že je zvědav, co řekne urážce svého chráněnce pan de Tréville.

„Dal bych krk na to, že jste mu prohrabal kapsy, když omdlel.“

„Zvyk je železná košile, Excellence. Tady máte dopis, prosím.“

Šlechtic uvažoval rychle: Poslal na mne de Tréville toto skoro ještě dítě, aby odhalilo moje záměry? Malá překážka dokázala nejednou zhatit velké plány!

„Musíte mě dotěry zbavit za každou cenu, hostinský.“

„Je v pokoji mé ženy, obvazují mu rány.“

„Sluha vás vyplatí. Koně jsou připraveni?“

„Připraveni. Pán nás nějak rychle opouští, že by se obával mládenečka?“

Hostinského řeči zarazil tvrdý pohled nevěstící nic dobrého, a tak se raději pakoval rychle za dveře pokoje.

Neznámý si mumlal pod vousy: „Toho blázna tu nesmí mylady zahlédnout. Stejně už se opozdila. Pojedu jí naproti.“

Gaskoňec, postrkován hostinským, skončil u kuchyňského okna, a co nevidí?

Jeho sok stojí na stupátku kočáru taženého dvěma silnými normandskými koňmi a hovoří s dámou, krásnou bledolící světlovláskou s modrými očima, v těchto krajích působící cizokrajně.

„Co Eminence poručí?“ ptala se dáma.

„Vraťte se do Anglie, mylady, a dejte po poslovi vědět, kdyby vévoda opustil Londýn. Ostatní instrukce najdete v této skříňce, tu otevřete na druhé straně kanálu La Manche. A já se vrátím do Paříže.“

Mladý Gaskoňec se chystal zaútočit, ale to mylady nemohla dopustit. Kvůli hlouposti nesměl selhat velkolepý plán, díky němuž se měla změnit politická situace. Zakázala jeho soku bít se a ten odjížděl. Jeho sluha jen hodil na zem pár mincí pro hostinského.

„Zbabělče! Zbabělče!“ volal za ním d'Artagnan. „Ale ona je nádherná!“

„Kdo?“ ptal se hostinský.

„Mylady,“ zašeptal d'Artagnan a hned nato znovu omdlel.

Výprask by zabil i koně, ale gaskoňská nátura vydá za stádo koní. Hostinský mladíka uložil do postele a počítal. Poleží si takových jedenáct dnů, to máme jedenáct tolarů. Ti dva spiklenci mě vyšplouchli, i když pár tolarů káplo od šlechtice i od mylady.

Ráno však stál d'Artagnan na schodech zdravý jako rybička. Použil cikánský balzám od matky, který mu pomohl na nohy, a našťěstí se do případu nezamotal žádný doktor. Doktorů jsou pro Gaskoňce mor! Padneš jim do rukou a vypadneš z nich studený.

Chtěl zaplatit, ale ouha. V kapse našel odřený váček s jedenácti tolary, ovšem dopis zmizel!

„Můj doporučující dopis! Kde je dopis?! Napíchám vás na jehlice jako ptáky a nechám opékat na rožni! Dopis je adresován panu de Tréville, a jestli se do toho vloží on a dopis se najde, pak ten, kdo ho má v kapse, dopadne špatně!“

Výhrůžka hostinského vyděsila. Pan de Tréville byl po králi a kardinálovi nejvýznačnější muž království! Mohl by si nepěkně zavařit.

„Dopis se neztratil, mladý pane, byl vám ukraden.“

„Ukraden? A kým?“

„Vsadil bych se, že šlechticem, se kterým jste měl jisté čínění. Motal se v kuchyni, hmátl do kabátce a...“

„Co by měl z dopisu?“

„To nevím. Znervózněl, když jsem mu řekl, že máte dopis adresovaný panu de Tréville.“

„No prosím, šlechtic a krade! Budu si na něho u pana de Tréville stěžovat.“

Zaplatil hostinskému dva tolary a hrdě na svém žlutém koni odjížděl z města nesváří a potyček.

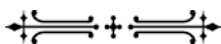
Bez dalších komplikací dorazil k bráně Saint-Antoine v Paříži. Neuposlechl otce a za tři tolary prodal chloubu rodiny.

Koňář d'Artagnanovi řekl: „Kupuji toho chudáka za tři tolary jen pro jeho barvu. Budu ho vystavovat a peníze se mi brzy vrátí i s úroky.“

Do města Paříže vkročil mladý muž pěšky. Nalézt za pár šupů slušné bydlení trvalo hodiny. Bloumal po bulvárech, v uličkách, u mostů a v parcích a nakonec doputoval do ulice des Fossoyeurs poblíž Lucemburského paláce, kde našel světničku odpovídající jeho skromné hotovosti.

Zaplatil zálohu a po zbytek dne našíval na kabát a kalhoty prýmky, které matka odpárala z téměř nového otcova kabátce. Potom šel na nábreží de la Ferraille a dal si k meči přidělat novou čepel. Vrátil se do Louvru a prvního mušketýra se vyptal, kde je palác pana de Tréville. S radostí zjistil, že palác se nachází v ulici du Vieux-Colombier, blízko bytu, který si najal.

Večer usnul jako špalek. Zdálo se mu o Meungu a bledolící zlatovlasé krásce s modrýma očima. A znovu dostával naloženo drzou chasou, zjednanou tím prokletým cizincem!

Ráno vyrazil k panu de Tréville. Ztráta dopisu mu kalila dobrou náladu.

Pan de Troisville, jak se nazýval jeho rod v Gaskoňsku, či pan de Tréville, jak se pojmenoval v Paříži, skutečně začínal jako d'Artagnan, bez halře, jen s odvahou, bystrostí a schopnostmi nadmíru potřebnými k prosazení se ve vyšší společnosti. K dvorské přízni vedl žebřík a ten dokázal brát po třech i po čtyřech příčkách. Jeho vzestup nemohlo nic zadržet.

Byl královým přítelem. Ten si vážil nade vše památky otce Jindřicha IV. Jemu sloužil věrně otec pana de Tréville, proto mu král udělil právo umístit do znaku zlatého lva v rudém poli heslo Věrný a statečný.

Díky otci přijali mladého pana de Tréville do domu prince. Ludvík XIII., sám jeden z nejstatečnějších v království, ve společnosti nejednou prohlásil: „Kdybych měl přítele, který by se chtěl bít, doporučil bych mu, aby si za svědka vzal mne a potom pana de Tréville, a možná dokonce Trévilla přede mnou.“

K postupu mu pomáhala jeho bdělost, poslušnost, věrnost i pohotová ruka. Sám se vypořádal s odpadlíky, jako Besme, Maurevers, Poltrot de Méré nebo Vitry. Ludvík XIII. ho brzy jmenoval kapitánem mušketýrů, které pro jejich oddanost považoval za svou tělesnou stráž.

Kardinál nezůstal pozadu a také si pořídil gardu mušketýrů. Když hrávali večer s králem šachy, hádali se, kdo má lepší mušketýry. Veřejně se vyslovovali proti soubojům, mezi čtyřma očima je však podněcovali, radovali se z porážky mužů toho druhého a někdy se zdálo, že se chopí mečů a místo šachů se navzájem pobijí.

Královští mušketýři pana de Tréville táhli městem od krčmy ke krčmě, navštěvovali promenády, veřejné herny, uráželi gardisty kardinála, řinčeli zbraněmi a tasívali bez příčiny, pouze z rozkoše bít se s nepřítelem. Ještě nikdo z nich ale neshnil ve vězení díky péči pana de Tréville, což dráždilo kardinála Richelieua k nepřičetnosti.

Mušketýry používal kapitán de Tréville pro krále, královy přátele a pak ve prospěch svých přátel. Měl zvláštní nadání kout pikle a intriky, přesto zůstával čestným mužem a neuchyloval se k nízkostem. Byl známý jako vybraný švihák, elegán, obletovaný ženami a obdivovaný vojáky.

Dvůr jeho paláce v ulici du Vieux-Colombier se podobal vojenskému ležení. Stále bylo přítomno nejméně šedesát mušketýrů, stále přicházeli prosebníci z celé Paříže a venkovští šlechtici, kteří chtěli být přijati ke královským mušketýrům. De Tréville slychával stížnosti, prosby, uděloval rozkazy a občas sledoval z balkonu před velkým sálem přehlídku svých statečných mužů.

V den d'Artagnanovy návštěvy se dvůr hemžil stovkami lidí. Prokletit si mezi nimi cestu stálo hodně námahy.

Hrála se podivná hra o místo ve frontě k přijetí u kapitána. Mušketýři šermovali a zasažený musel podstoupit místo vítězi. Diváci se srotili a obdivovali bravury tří bojovníků, i když všichni utrpěli kordem škrábanec.

Na chodbě se nebojovalo. Vyládaly se tam historky o ženách, o soubojích a také..., Bože, o panu kardinálovi, mocném muži současného světa, kterého doma otec držel v úctě. Mušketýři se posmívali jeho křivým nohám a ohnutým zádům, prý kasa na kostelní příspěvky, zpívali i satirické písně o jeho milence paní d'Aiguillon a jiní si smlouvali přepadení pážat a gardistů, aby zkazili kardinálovi chuť k jídlu, až bude sčítat ztráty pobitých.

D'Artagnan si pomyslel: Tihle lidé neujdou Bastile a šibenici. Svezu se s nimi za to, že jsem je poslouchal a nezasáhl. Co by řekl otec, kdyby věděl, mezi jaké pohany jsem se dostal?!

Ohlásil se komorníkovi, aby mu vyžádal přijetí u pana de Trévilles a vyřídil, že přijel Gaskoněk, syn pana d'Artagnana. Komorník si venkovana povýšeně prohlédl a přislíbil, že ho zařadí do pořádku.

Středem pozornosti zde byl mušketýr hřmotné postavy, sebevědomý, výstředně oblečený. Měl na sobě přiléhavý kabát blankytné barvy a přes něj zlatem vyšívaný pás, u něhož se mu houpal tenký kord, rapír. Mušketýr pokašlával, prý nastydl v jednom nejmenovaném pokojíku, a proto měl přes ramena přehozený plášť z tmavě červeného sametu.

„Vidíte, přátelé, nemůže nám namluvit, že mu pás koupil tatíček. Vzal bych na to jed, Porthosi, že ti ho obstarala dáma v závoji, co jsem tě s ní potkal u brány.“

„Na mou čest, koupil jsem si ho sám. Stál dvanáct pistolí. Nemluvím pravdu, Aramisi?“

Oslovený mušketýr byl opakem hromotluka Porthose. Byl to jemný jinoch s černýma očima, hladkou pleť a s tenkým, pravidelným pěstěným knírkem. Mluvil málo, smál se tiše a na výzvu přítele pokýval souhlasně hlavou. Potvrzení Porthosových slov Aramisem stačilo. Hovor se mohl ubírat jiným směrem.

„Co soudíte o tom, co vypravuje Chalaisův podkoní?“ zeptal se mušketýr vysoký jako hradební věž.

„Copak vypravuje?“ zeptal se Porthos.

„Vypravuje o setkání s Rochefortem, kardinálovým náhončím, přestrojeným za kapucína. Díky přestrojení se vydával za pana de Laigues.“

„K čemu staré historky, vždyť včera jsem vám o tom vyprávěl, Porthosi,“ řekl Aramis. „Už o tom nemá smysl mluvit...“

„Lehko se řekne, nemluvme o tom. Kardinál nechá špehovat šlechtice, nechá ukrást jeho dopisy a na základě těchto nízkostí dá setnout Chalaisa pod hloupou záminkou, že chtěl zabít krále a královnu provdat za králova mladšího bratra!“

„Když si přejete, mluvmе o tom!“ řekl Aramis netrpělivě.

„Být já Chalaisovým podkoním,“ křikl Porthos, „zažil by Rochefort horkou chvíličku. Zdálo by se mu, že padl do mlýnského žentouru!“

„A vy, Porthosi, byste zažil trapnou chvíli k Červeným vévodou!“

„Červený vévoda, výborně, Aramisi, to se vám povedlo. Tohle jméno budu šířit. Víte, že je velká škoda, že jste opustil započatou dráhu. Byl by z vás rozkošný abbé.“

„Jednou jím budu, přece víte, Porthosi, že pokračuji ve studiu bohosloví.“

Mušketýři se začali chechtat.

„Pozor, přátelé mušketýři! Jednou abbém opravdu bude. Čeká jen na jednu událost, pak vymění uniformu za sutanu.“

„Na co čeká milý Aramisi?“ zeptal se jeden mušketýr.

„Až dá královna francouzské koruně dědice,“ zahlaholil druhý.

„O tomhle se nežertuje!“ řekl ostře Porthos. „Královna je mladá a dědiců může dát desítku.“

„Říká se, že pan de Buckingham je ve Francii,“ řekl Aramis. V této nevinné větě zaznělo skandální zabarvení – hádanka i pomluva.

„Aramisi, tentokrát jste trefil hodně vedle,“ řekl Porthos. „Ztrácíte ve vtipkování míru. Příteli, slyšet vás de Trévilles, mohl byste špatně dopadnout.“

„Jenom žádné kázání, Porthosi!“

„Heleďte, vy netykavko, něco vám povím. Buďte mušketýrem, nebo abbém, ale obojí není dost dobře možné, chápete?! I Athos vám předevčírem řekl, že jíte z mnoha polévek najednou. Navštěvujete paní d'Aiguillon, ale chodíte také k paní de Bois-Tracy, sestřenici paní de Chevreuse, a říká se, že jste u téhle dámy v milosti. Nemusíte se k ničemu přiznávat, neptáme se vás na podrobnosti, známe vaši diskrétnost. Ale když už máte tuhle ctnost, buďte podobně šetrný k Jejímu Veličenstvu. Ať se zabývá králem nebo Červeným vévodou kdo chce a jak chce, ale královna, Aramisi, královna je posvátná!“

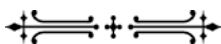
„Porthosi, jste domýšlivý! Nesnáším řeči o morálce, vyjma rad Athose. Budu abbém, ale zatím jsem mušketýrem a budu si říkat, co se mi zlíbí. A teď se mi chce říct jedině: jdete mi na nervy!“

„Aramisi!“

„Porthosi!“

Mušketýři oba kohouty uklidňovali.

„Pan de Tréville očekává pana d'Artagnana,“ přerušil jejich slovní souboj lokaj a mušketýři zvědavě hleděli, kdo je neznámý chlapík d'Artagnan. Mladík procházel špalírem bojovně naladěných mužů. Škoda, že s ním nešel otec, aby si užil neznabohů ve službách jeho dávného přítele!

Pan de Tréville nebyl právě v nejlepší náladě, přesto mladého muže přátelsky pozdravil a usmál se, když uslyšel jeho béarnský přízvuk, který mu připomněl mládí. Vyzval mladíka, aby si sedl na stoličku pod okno.

Ve dveřích kapitán křikl: „Athosi, Aramisi, Porthosi!“

Ty dva, kteří vstoupili, už d'Artagnan znal. Přišli s lehkostí a volností. Takhle nenuceně by chtěl jednou vystupovat! Sotva se za nimi zavřely dveře, kapitán začal přecházet pokojem. Vzdálenost mezi ním a těmi dvěma se postupně zkracovala. Nakonec se před nimi zastavil, zahleděl se jim zpříma do očí a podrážděně řekl: „Víte, co mi včera večer řekl král?! Víte to, pánové?!“

„Ne, pane,“ odpověděli dvojhlasem.

„Doufám, že nám prokážete tu čest a řeknete nám to,“ dodal zdvořile Aramis.

„Řekl, že příště si bude vybírat mušketéry mezi gardisty pana kardinála.“

„Je to možné?! Proč?“ zeptal se Porthos.

„Prý svoje špatné víno potřebuje zředit dobrým.“

Mušketýři sklopili oči. Nejraději by se zavrtali do země a d'Artagnan s nimi.

„Kardinál mi před králem při hře... před králem, pánové, vyprávěl, že v ulici Férou v jedné putyce zadržela jeho stráž mušketéry kvůli rušení pořádku. Moc se nebraňte, poznali vás a kardinál vás jmenoval! Proč jste po mně, Aramisi, žádal mušketýrský kabátec, když byste se v sutaně vyjímal daleko lépe?! A vy, Porthosi, máte zlatý pás jen proto, abyste na něj zavěsil slaměný meč? A Athos... Kde je?“

„Pane,“ řekl Aramis smutně, „je těžce nemocen.“

„Nepovídejte! A jaká ho přepadla nemoc?“

„Panují obavy, aby to nebyly neštovice, pane,“ odpověděl Porthos. „Bylo by mrzuté, kdyby mu choroba zhyzdila tvář.“

„Nešťovice! Nevěste mi bulíky na nos! Spíše bude raněn, není-li zabit. Nestrpím, abyste chodili do putyk, nechávali se zatknout a chovali se jako rozmazlené fifleny. Kardinálovi gardisté by raději zemřeli, než by se nechali zatknout! Raději by položili život, než by o krok couvli! Jen královští mušketýři připomínají zajíce tím, jak prchají!“

Za dveřmi naslouchali mušketýři a ostatním opakovali slova pana de Trévillo, kterými drtil Porthose a Aramisem.

„Šest gardistů Jeho Eminence zatkne šest mušketýřů! Neslýchané, nevidané! Jdu rovnou do Louvru, složím hodnost kapitána a požádám kardinála, aby mne vzal za poručíka do osobní stráže! A pokud mě odmítne, stanu se knězem!“

Venku za dveřmi mručení přerostlo ve vřavu. Bylo slyšet nadávky a klení a d'Artagnan hledal, kam by se schoval.

„Kapitáne, je pravda, že nás bylo šest proti šesti,“ vybuchl Porthos vzteky bez sebe. „Ovšem napadli nás zrádně. Než jsme stačili tasit, gardisté zabili dva mušketéry. Odvlekli nás násilím a Athose nechali na místě v domněni, že je mrtvý. Cestou jsme se zachránili. Každou bitvu nevyhraje, jestli mě paměť neklame, prohrál i Pompeius i František I. a řada dalších a...“

„Jednoho jsem zabil jeho vlastním mečem, můj se totiž zlomil,“ řekl Aramis. „Gardisté Červeného vévody dostali na pamětnou.“

„Pánové, tohle jsem nevěděl a slyším, že pan kardinál u krále přeháněl,“ řekl o něco mírněji pan de Trévillo.

„O jedno prosím, pane,“ řekl Aramis. „Neříkejte nic o Athosově zranění. Byl by nešťastný, kdyby se o tom král dozvěděl. Zranění je vážné, je podezření, že zbraň pronikla do plic.“

Skoro ve stejné vteřině se nadzdvihl závěs a na přítomné hleděl bledý Athos.

„Athos!“ vykřikl Porthos s Aramisem.

„Athos!“ nezdržel se pan Trévillo.

„Pane, pánové,“ řekl vyrovnaným hlasem Athos. „Dal jste mě zavolat, pane, nuže jsem k vašim službám.“

Stál vzpřímeně, i když mu zranění muselo působit nesnesitelnou bolest.

„Právě jsem pány káral, aby zbytečně nevystavovali životy v soubojích. Král potřebuje mušketéry živé! Vaši ruku, Athosi.“

Za dveřmi mušketýři oslavně vyvolávali jména tří statečných kamarádů. Gardisté dostali za vyučenou, i když jejich kardinál se před králem kasal, jak jeho neumětelové zatočili s královskými mušketéry! Bude oslava! Velká oslava!

Stisk ruky Athos vydržel, ale v okamžiku, kdy kapitán Trévillo tiskl ruku Aramisovi, se mu udělalo nevolno.

„Lékaře! Královského lékaře!“ vykřikl pan de Trévillo.

Athos nevypadal dobře. Davem mušketýřů se protlačil za pomoci Porthose lékaře a nařídil zraněného odnést do vedlejšího pokoje.

Kapitánův kabinet se otrásal klením mušketýřů. Proklínali gardisty a kardinála. Přísahali pomstu! Z vedlejšího pokoje se vrátil Porthos s Aramisem. U Athose zůstal jen lékař s panem de Trévillo.

Trvalo věčnost, než se ve dveřích objevil kapitán. Nemusí mít o přítele Athose obavy. Nevolnost způsobila ztráta krve, jak řekl doktor. Poprosil přítomné, aby se rozešli. Zůstat má jen mladý krajan...

„Promiňte, ale jsem vlastně otec početné rodiny, protože vojáci jsou jako velké děti. A musím je vést ke kázni, aby rozkazy královny a především kardinálovny byly náležitě vykonávány.“

V tu chvíli nedokázal d'Artagnan potlačit úsměv a de Tréville pochopil, že nejedná se žádným hlupákem a okolky nejsou na místě. Přesl proto hned k jádru věci.

„Vašeho otce jsem měl rád, co mohu učinit pro jeho syna?“

„Pane, když jsem odjížděl z Tarbes, chtěl jsem požádat o mušketýrský kabát, ale poslední události mě přesvědčily, že být mušketýrem je vyznamenání, kterého si dosud nezasloužím.“

„Máte naprostou pravdu. S politováním vám musím oznámit, že mezi mušketéry není přijat ten, kdo se neosvědčil v polním tažení, nebo aspoň dvě léta nesloužil ve vyhlášeném pluku podobném našemu.“

D'Artagnan se uklonil a ještě více toužil obléct mušketýrský kabátec.

Kapitán mladíka sledoval. Ano, je připravený pro vstup do jeho pluku udělat cokoli – jakýkoliv hrdinský čin. Gaskoňce v sobě nezapře.

„Kvůli vašemu otci pro vás přeje jenom chci něco udělat. Béarnští kadeti nebývají bohatí, na tom se od mého odjezdu z domova asi nic nezměnilo. Mnoho peněz při sobě nemáte, že?“

D'Artagnan se zatvářil bojovně. Nepotřebuje od nikoho almužnu!

„Jenom klid, mladý muži. Já přišel do Paříže se čtyřmi toлары a zapíchl bych každého, kdo by jen naznačil, že si nemohu koupit Louvre.“

Bojovnost z d'Artagnanova pohledu zmizela. Prodejem koně totiž získal více tolarů, než měl kdysi pan de Tréville v dřevěné kapse kalhot.

„Ať už při sobě máte jakýkoliv obnos, šetřete s ním. Napíšu ještě dnes dopis řediteli Královské akademie a zítra se stanete jejím žákem – bezplatně. Naučíte se dokonalé jízdy na koni, šermování a tanci. A občas za mnou přijdete, abyste mě informoval o svých úspěších.“

„Lituji teď dvakrát, že mi chybí doporučující list od otce určený pro vás. Byl mi hanebně ukraden v Meungu jakýmsi namyšleným a navoněným chlapcem!“

A na kapitánův pokyn d'Artagnan vyprávěl podrobně celý příběh.

Kapitán pozorně poslouchal a na závěr se zeptal: „Neměl ten šlechtic na tváři jizvu? Nebyl nápadně hezký? Vysoký? Měl hnědé vousy a vlasy? Bledou tvář?“

„Vy toho muže znáte? Najdu ho třeba v pekle, přísahám!“ vykřikl d'Artagnan.

„Čekal na nějakou ženu?“

„Chvilí s jakousi hovořil...“

„Nezaslechl jste o čem?“

„Předal jí krabičku a říkal, že v ní jsou další instrukce, aby krabičku ale otevřela až v Londýně.“

„Žena byla Angličanka?“

„Říkal jí mylady.“

„Mladý muži, nehledejte toho šlechtice, radím vám dobře. Můžete se o něho rozbít jako koráb o útes.“

„Nic mě nezadrží! Vyhledám ho a zabiju!“

Kapitána se zmocnily pochybnosti. Není přílišná horlivost mladíka pouhá maska a neposlala ho samotná Eminence s nastrojenou léčkou? Chlapík působí bodře a je velmi mazaný. Rozhodl se Gaskoňce podrobit zkoušce.

„Chci vám, jako synovi svého starého přítele, prozradit něco málo z tajů naší politiky.

Nepřeji si, abyste byl lapen do sítí nastražených nepřáteli a stal se obětí klamavé hry. Víte, cokoliv podnikám, pak je to ku prospěchu krále a kardinála. Chováte-li ke kardinálovi nějaké nepřátelství, raději se rozejděme. Jste první, komu to říkám.“

Nyní de Tréville čekal. Chytí se mladík a začne kardinála pomlouvat?

Jeho odpověď však byla přímá.

„Jsou tři muži, kterých si mám na doporučení otce vážít: král, kardinál a vy!“

„Jste čestný hoch. Můžete se na mě kdykoliv obrátit a využít každé příležitosti k setkání. Věřím, že dojdete k cíli, po kterém toužíte.“

D'Artagnan pozdravil a chystal se k odchodu.

„Nepočkáte na dopis řediteli Akademie?“

zadržel ho kapitán.

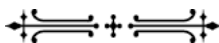
„Počkám a běda každému, kdo by se mi dopis pokusil ukrást!“

Pan de Tréville se musel pousmát – pravý Gaskoněc! Zasedl ke stolu a napsal doporučující dopis řediteli. Dopis zapečetil, ale předat ho nestačil. Mladík, který hleděl z okna, náhle zrudl a vyřítíl se na chodbu se slovy: „Tentokrát mi neuteče!“

„Kdo?“

„Zloděj dopisu, zrádný chlap z Meungu!“

Pan de Tréville krátce zauvažoval: Je to blázen nebo vychytralý kardinálův špi-on? Tohle byl dost šikovný způsob, jak zmizet, když viděl, že nepochodil. Bude si muset dávat pozor. I když je to syn starého přítele!

D'Artagnan se řítíl po schodech jako smyslů zbavený. Musí chlapa zadržet a vyřídit s ním nepěkný účet. Podle kapitána bude chlap nebezpečný, ale dostane na pamětnou a na gaskoňský výprask nezapomene!

Vrazil ramenem do mušketýra a ten bolestivě zařval.

„Promiňte, spěchám...“

„Spěcháte?! Myslíte si, že když nás dnes kapitán káral, můžete si dovolovat? Nejste de Tréville, mezuláne!“

D'Artagnan poznal Athose. Znovu mu zopakoval, že spěchá, ale marně. Mušketýr ho ještě zadržel.

„Pane upospíchaný, v poledne u Carmes-Deschaux vás očekávám, abych vám dal lekci z mravů.“

„Budu tam přesně!“ zvolal a dal se zase do běhu, aby dohnal svého neznámého. Co se však nestalo?! U domovních vrat narazil do Porthose, a jak se mu zamotal do pláště, zjistil, že mušketýrův nádherný pás je vzadu z obyčejné kozinky!

Porthos zařval jako lev: „Chlape, proč se vrháte na lidi? Copak nevidíte?“

„Vidím dobře, pane, i to, co druzí nevidí!“ odpověděl d'Artagnan. Zdálo se, že Porthos pochopil, protože se velmi rozhněval.

„Dostanete na hřbet!“

„Na hřbet, říkáte? Trochu silné slovo!“

„Jak myslíte! V jednu hodinu za Lucemburským palácem vás zmaluji k nepoznání.“

„Dobrá, v jednu hodinu,“ houkl přes rameno d'Artagnan a zahrnul za roh ulice.

Šlechtic poberta se mu však ztratil. Nahlížel do domů, vyptával se lidí a udával popis hledaného. Sešel k přivozu, vrátil se Seinskou ulicí a Croix-Rouge, nahlédl do blízké putyky – nic. Po mizerovi se slehla zem a on měl na krku dva souboje! Porthos a Athos, dva královští mušketýři, které obdivoval, a on se jich nesmyslně dotkne jen proto, že nahání zloděje dopisu.

Na rohu před palácem stála skupinka mladých mužů a naslouchala vyprávění Aramise. A tu z rukou mušketýra vypadl kapesníček. D'Artagnan přiskočil, kapesníček zvedl a podával mu ho.

„Jistě byste kapesníček nerad ztratil,“ řekl d'Artagnan ve snaze o zdvořilost.

Aramis mu vyrval kapesníček z ruky. Gardisté se zasmáli a jeden prohodil: „Už nám nikdy nevykládej, že nejsi zadobře s madame de Bois-Tracy. Půjčuje ti kapesníčky z pouhé křesťanské lásky?“

A páni se chechtali a vráželi do sebe lokty.

„Pánové, nechápu, proč si tento člověk usmyslel dát kapesníček mně! Mám svůj v kapse, vidíte?“ Aramis vyndal svůj kapesník, ale muži se nedali přesvědčit a jeden z nich se k němu naklonil a s předstíranou vážností pronesl: „Pan de Bois-Tracy patří k mým důvěrným přátelům a nechci, aby někdo sbíral trofeje jeho ženy, takže tě žádám, Aramisi, o vydání kapesníčku.“

„Jistě, mohl klidně vypadnout i z tvé kapsy...“

„V žádném případě! Na čestné slovo Jeho Veličenstva!“

„Jeden z nás lže... Víš co, Montarane, každý si vezmeme půlku, co říkáš?“

Gardisté nápad přivítali, výbuchy smíchu se nesly ulicí od paláce až k parčíku. Srdečně potřásali rukou mušketýra a hnali se vypovědět kapesníčkovou příhodu do blízké nálevny. Zprávy podobného druhu se totiž šíří rychleji než vítr. Pobožný Aramis a madame de Bois-Tracy... Kdy se o vztahu dozví manžel a kdy kardinál? Kdy vypukne skandál? Nebo že by sama paní de Chevreuse?

„Pane, doufám, že mi prominete...,“ zvolal za odcházejícím d'Artagnan.

„Upozorňuji vás, že jste se nezachoval, jak velí zdvořilost!“ přerušil ho mušketýr.

„Jakže, vy předpokládáte, že...“

„Předpokládám, že nejste hlupák, i když jste z Gaskoňska. Po kapesnících se nešlape jen tak, že? Paříž přece není dlážděná batistem!“

„Pravda, jsem z Gaskoňska a mohl byste vědět, že my se omluvíme jednou a myslíme si, že jsme udělali dost ke smíření a odpuštění!“

„Nechci se hádat, ale proč jste mi tak nešikovně ten zatrolený kapesník vracel?“

„A proč jste ho vy pouštěl tak nešikovně na zem?“

„Už jsem řekl, že z mé kapsy nevypadl.“

„V tom případě lžete už podruhé! Viděl jsem kapesník vypadnout z vaší kapsy!“

„Naučím vás způsobům, že na mě jen tak lehce nezapomenete!“

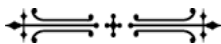
„A já vás pošlu zpátky na mši, pane abbé, taste! Taste a hned!“

„Stojíme před palácem Aiguillon a Jeho Eminence souboje zakázala. Nevím jak vy, pane, ale mám svou hlavu rád a nepřijdu o ni kvůli kapesníčku. Nepřijdu o hlavu ani kvůli Gaskoňci.“

„Vy, mušketýr, a odkládáte souboj?“

„Ve dvě hodiny vás očekávám u paláce pana de Tréville. Tam vám povím o příhodném místě, kde vás propíchnu, namyšlený mladíku.“

Ujednáno. Mladí muži se pozdravili. Aramis pospíchal ulicí k Lucemburskému paláci a d'Artagnan směrem ke Carmes-Deschaux. Gaskoňec si pro sebe mumlal: „Z tohoto ne vyjdu se zdravou kůží! No, budu-li zabit, pak rukou mušketýra. Což je vlastně čest!“

D'Artagnan neznal v Paříži jediného človíčka, který by mu mohl jít za svědka. Šel tedy na schůzku sám a cestou přemýšlel o různých povahách těch, se kterými se měl bít. Doufal, že upřímnou omluvou, kterou si připraví, získá Athose. Porthose může zastrašit příhodou s pásem a z Aramise neměl strach. Otázka zněla, zdali od prvního vyzyvatele dospěje ke třetímu.

Došel na dohled zpustlého nádvoří kláštera, kde ho čekal Athos, právě když zvonilo poledne. Pánové se navzájem uctivě pozdravili.

„Omlouvám se, moji dva svědci dosud nedorazili, pane, i když jsou jinak dochvilní a spolehliví.“

„Já svědky nemám. Přijel jsem do Paříže včera a znám jen pana de Tréville.“

„To ale budu považován za lidojeda, když vás zabiju!“

„Vy? Jste raněn a budete se bít...“

„Levačkou. Umím šermovat a zabíjet obouruč, což jsem vám asi měl sdělit dříve a...“

„Jste nadmíru zdvořilý, což nebývá v posledních časech zvykem.“

„Rameny mi hoří...“

„Ještě jednou se omlouvám za svou hrubost a neopatrnost, ale kdybyste dovolil... Mám zázračný balzám od své matky, už jsem ho na sobě vyzkoušel a působí skvěle. Ten balzám vás postaví za tři dny na nohy a potom se můžeme bít do sytosti,“ navrhoval d'Artagnan.

„Návrh se mi líbí, jenže do tří dnů se o našem chystaném souboji dozvědí a zabrání nám v něm. Kde se ti dva loudové motají?!“ Athos se rozhlížel a hledal své svědky.

„Máte-li naspěch, neváhejte a vyřidte mě hned.“

„Pokud se vzájemně nezabijeme, myslím, že bychom mohli být přátelé, pane, ale zdá se, že první svědek přichází.“

Na rohu ulice de Vaugirard se objevil Porthos.

„Jakže, vaším svědkem je Porthos? A neříkejte, že druhým je Aramis!“ zvolal d'Artagnan.

„Ano. Nepodnikáme nic jeden bez druhého, gardisté a mušketýři, u dvora i ve městě nám říkají tři nerozluční.“

Porthos se nestačil divit. Onen mladíček se bije s Athosem? A co on?

Aramis v tu chvíli přicházející po zažloutlé trávě vykřikoval: „Pozor, já se s tím pánem také biju!“

„Žádám vás jednoho, druhého i třetího za omluvu.“ D'Artagnan se jim lehce uklonil, ovšem mušketýři se tvářili nespokojeně. Cože? Gaskoňský holobrádek se bude vy-

táčet a kordy budou zahálet. Nakonec jedinými spolehlivými protivníky jsou vždy jen gardisté!

D'Artagnan si všiml jejich rozpaků a rozčarování, a tak hned vysvětloval: „Má omluva se týká nedodržení slova. Podívejte se, pan Athos mě má právo zabít jako první, což pana Porthose ohrožuje v jeho nároku propíchnout mou maličkost, že? A pan Aramis má nulovou příležitost domct se svého práva zabít svého mladého a drzého Gaskoňce. Omluvte mě, ale jen za to. A teď, tasme!“

Jen o sebe rapíry zazvonily, objevila se na rohu kláštera hlídka gardy Jeho Eminence. Schovat meče do pochvy? Pozdě!

„Co to nevidím, ctnostní mušketýři!“ křikl gardista Jussac. „Bijete se a zákazy pro vás neplatí?“

„Jak přetékáte šlechetností, vzácní gardisté,“ řekl Athos nenávisným hlasem. Jussac byl jedním ze zákeřných útočníků z předvěčerejšího dne. „Nechte nás bít se a pobavíte se bez větší námahy.“

„Lituji. Povinnost nade vše, zastrčte meče a půjdete s námi.“

„Pane gardisto,“ řekl posměšně Aramis. „Jak rádi bychom vás poslechli, ale pan de Tréville nám to zakázal. Raději běžte po svých, dnes je nepříznivě ostrý vítr, mohlo by vás ofouknout.“

Jussaka mušketýřův výsměch rozlítíl.

„Pokud okamžitě neuposlechnete, pustíme se do vás!“

„Přesily se nebojíme, Jussaku. Vy ani jinak bojovat neumíte než v přesile!“ řekl Porthos. „Není každý den posvícení. Dnes tě poznamenám, aby se kardinálova ovečka neztratila. Obětuji ji ve jménu pana kardinála, přítele krále a mušketýřů a kamaráda pana de Trévilles.“

Athos, Porthos a Aramis se semkli k sobě a Jussac chystal gardisty k útoku. V tu vteřinu se d'Artagnan rozhodl.

„Zaslechl jsem něco o třech mušketýřech, ale jsme čtyři bojovníci, pánové.“

„Odejděte, mladíku, a zachraňte si kůži,“ řekl Jussac. „Neváhejte!“

„Chápu vaše rozpaky, pánové, ale nemáte na vybranou. Budu se bít, bez vás nebo s vámi, proti přesile, jak chcete.“

I mušketýři se obávali d'Artagnanova mládí a nezkušenosti. A mladík tomu dobře rozuměl. „Jen to se mnou zkuste, pánové, cítím, že jsem v srdci mušketýřem jako vy, i když nemám vaši uniformu.“

„Dobrá,“ rozhodl Athos, „budeme se bít.“

„Stavíte se na odpor?!“

„A vy se tomu dívíte, gardistický nádivo?“

Všech devět zápasníků se podle pravidel šermu pustilo do zápasu. Athos si vybral Cahusaka, kardinálova oblíbence, Porthos polechtal rapírem Biscarata, Aramis stál tváří hned dvěma sokům a Jussac se těšil ze snadného terče, mladíka d'Artagnana. Pošle ho v mžiku do nebeského ráje! Jenže mladý mizera hbitě uskakoval, nastavil rapír vždy ve správnou chvíli a ke všemu se mu vysmíval. Šklebil se, jak ho nemůže propíchnout ani seknout, a Jussac začal ztrácet trpělivost. Chtěl souboj skončit okamžitě, zaútočil plnou silou a jeho rána směřovala do hrudi protivníka. D'Artagnan ale proklouzl pod mečem gardisty a proklál jeho tělo středem. Jussac se svalil jako žok.